

POSTANOWIENIE

30 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Adam Doliwa

na posiedzeniu niejawnym 30 października 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa B. spółki akcyjnej w M.
przeciwko gminie Z.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej gminy Z.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 21 listopada 2023 r., V AGa 246/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanej na rzecz powódki 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwana gmina Z. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 21 listopada 2023 r. w sprawie z powództwa B. spółki akcyjnej w M. o zapłatę.

Wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania uzasadniła wystąpieniem istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), tj.: „czy wierzyciel upadłego zobowiązany jest do złożenia oświadczenia o potrąceniu w terminie określonym w art. 96 Prawa upadłościowego w sytuacji, gdy przysługująca mu wierzytelność nie istniała i nie była wymagalna w dacie zgłoszenia wierzytelności do masy upadłości, czy w takim przypadku zamawiający jako solidarnie odpowiedzialny za zapłatę wynagrodzenia podwykonawcom musi złożyć oświadczenie o potrąceniu, nawet gdy stał się dłużnikiem upadłego po ogłoszeniu upadłości, czy też w tej sytuacji zastosowanie znajdują zasady z art. 498 i nast. k.c.?” oraz „czy wiedza wykonawcy robót budowlanych o wypłacie przez zamawiającego, jako solidarnie odpowiedzialnego za zapłatę, wynagrodzeń bezpośrednio na rzecz podwykonawców zwalnia zamawiającego ze złożenia oświadczenia o potrąceniu wzajemnych wierzytelności wykonawcy i zamawiającego w formie pisemnej, czy poinformowanie przez zamawiającego wykonawcy o zapłacie wynagrodzeń bezpośrednio na rzecz podwykonawców i dokonanie potrącenia za pomocą czynności konkludentnych spełnia przesłanki potrącenia z art. 499 k.c.?”. Skarżąca powołała się także na oczywistą zasadność skargi z uwagi na naruszenie przez Sąd drugiej instancji przepisów prawa materialnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno przede

wszystkim być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08). Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (zob. m.in. postanowienia SN: z 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07; z 9 lutego 2011 r., III SK 41/10).

Analiza skargi kasacyjnej prowadzi do wniosku, że powyższa przesłanka nie została spełniona. Zagadnienia przedstawione przez skarżącą były przedmiotem licznych orzeczeń Sądu Najwyższego, który wskazał m.in., że nie jest skuteczne powołanie się na potrącenie wierzytelności w procesie wytoczonym przez syndyka wierzycielowi upadłościowemu, który nie zgłosił potrącenia wraz ze zgłoszeniem wierzytelności do masy upadłości, nawet wówczas, gdy wierzyciel ten nie miał świadomości, iż w dacie ogłoszenia upadłości był dłużnikiem upadłego (postanowienie SN z 10 sierpnia 2023 r., I CSK 744/23, Lex 3604312).

Sąd Najwyższy wskazał także, że oświadczenie o potrąceniu wierzytelności nie może zostać złożone w sposób dorozumiany (wyrok z dnia 29 października 1999 r., I CKN 170/98).

Regulacja art. 96 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 233) określa termin końcowy do możliwości uzyskania uprzywilejowanego sposobu zaspokojenia wierzyciela upadłego - przez potrącenie - konkretnej zgłaszanej przez niego wierzytelności do masy upadłości. Zaniechanie złożenia oświadczenia o skorzystaniu z prawa potrącenia lub złożenie go po terminie przewidzianym w art. 96 Prawa

upadłościowego i naprawczego ma ten skutek, że wierzyciel traci prawo do potrącenia wierzytelności w toku postępowania upadłościowego. W konsekwencji nie może bronić się w procesie skutecznie zarzutem potrącenia wierzytelności, której nie zgłosił sędziemu-komisarzowi, i obowiązany jest zapłacić swój dług w całości na żądanie syndyka, a sam może uzyskać zaspokojenie zgłoszonej wierzytelności tylko w ramach udziału razem z innymi wierzycielami upadłego w podziale funduszy masy upadłości, według szczegółowych zasad zawartych w przepisach ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze (zob. wyrok SN z 14 stycznia 2021 r., I CSKP 10/21, OSNC 2022/1/4).

Powódka pod pozorem istotnego zagadnienia prawnego w istocie pyta o trafność stanowiska Sądu Apelacyjnego wyrażonego w związku z rozstrzygnięciem tej konkretnej sprawy. Uzasadniając skargę nie sformułowała argumentów wskazujących, że rozstrzygnięcie podnoszonych przez nią kwestii ma znaczenie dla rozwoju prawa lub rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Skarżąca – w lakonicznym uzasadnieniu powołanej przyczyny kasacyjnej – nie przedstawiła wywodu prawnego zawierającego omówienie poglądów orzecznictwa, doktryny, jak również możliwych i rozbieżnych interpretacji oraz jurydycznych racji stojących za każdą z nich. Przedstawiła wyłącznie własne stanowisko, polemizując z niekorzystnym dla niej rozstrzygnięciem Sądu drugiej instancji. Powołała się tylko na jedno orzeczenie, które prezentuje odmienne stanowisko i odosobniony pogląd od wypracowanej linii orzeczniczej. Związanie powołanej przyczyny kasacyjnej ze stanem faktycznym rozpoznawanej sprawy przekonuje natomiast, że rozstrzygnięcie podnoszonych przez wnioskodawczynię kwestii nie ma uniwersalnego charakteru.

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi – bez pogłębionej analizy i jurydycznych dociekań – w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie z uwagi na kwalifikowany charakter naruszenia przepisów prawa. Zasadność skargi kasacyjnej jest oczywista, gdy dostrzegalny *prima vista* i bez przeprowadzania wnikliwej analizy uzasadniony jest wniosek, że zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe (zob. postanowienie SN z 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15). Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy

wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom (zob. postanowienia SN: z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, i z 10 kwietnia 2018 r., I CSK 730/17). Przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanego naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji, dostrzegalnego w sposób oczywisty dla każdego prawnika (zob. postanowienie SN z 28 stycznia 2022 r., I CSK 947/22).

Przedstawione przez skarżącą argumenty nie przekonują o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Opisowo ujęte w uzasadnieniu przyczyny kasacyjnej argumenty nie przekonują, że Sąd Apelacyjny naruszył przepisy prawa w sposób uzasadniający konieczność uchylenia zaskarżonego orzeczenia. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania odwołujący się do przesłanki oczywistego naruszenia prawa, powinien koncentrować się na wykazaniu kwalifikowanego charakteru tego naruszenia, a skarga pozwanego takich argumentów nie zawiera.

Skarżąca ograniczyła się do lakonicznych twierdzeń, zgodnie z którymi Sąd drugiej instancji naruszył przepisy prawa materialnego odnoszące się do potrącenia.

Nie ma racji skarżąca, bowiem Sąd Apelacyjny odniósł się do kwestii potrącenia zarówno na tle przepisów prawa upadłościowego (art. 93-96 pr.up.), jak i przepisów ogólnych (art. 513 § 2 w zw. z art. 498 i nast. k.c.), które zastosował w sposób odpowiedni.

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując również okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnął zaś na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 2 pkt 7

rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1935).

SSN Adam Doliwa

(P.H.)

[SOP]